آسترازنکا؛ روی مرز خوشنامی و بدنامی

درباره یک واکسن کرونا
که گزارش عوارض آن، تزریقش را در برخی از کشورهای اروپایی متوقف کرده است

تکتم جاوید
t.javid@shahraranews.ir

نزدیک به یک سال پس از اعلام رسمی شیوع بیماری نوپدید کووید۱۹ در ووهان چین، واکسیناسیون عمومی با تزریق واکسن فایزر به یک پرستار آمریکایی در نیویورک آغاز شد؛ روزی که مردم دنیا را به توقف مرگ‌های فراوان و ادامه زندگی عادی امیدوار کـــرد. اندکی پس از همه‌گیری کرونا، کشورهای زیادی دست به کار تهیه واکســـن آن شدند، به‌طوری که اکنون ۱۶۷واکســـن در دنیا در حال آزمایش بالینی یا تأییدشـــده و در مرحله واکسیناسیون هستند.اگرچه واکسن‌ها مراحل کارآزمایی مختلفی را طی می‌کنند تا به تأیید سازمان بهداشت جهانی برسند، به این دلیل که چند روش مختلف برای ساخت واکسن وجود دارد و هر کشوری نیز ممکن است از یکی از آن‌ها برای دستیابی سریع پیروی کرده باشد، میزان اثربخشی واکسن متغیر خواهد بود. به‌طور مثال واکسن فایزر و مدرنا بیش از ۹۰درصد ایمنی نشان داده و از سه روش ساخت واکسن بهره گرفته‌اند.

کاهش ساخت واکسن از ۱۰ سال به یک سال

تا پیش از این، فرایند تولید تا کسب مجوز و توزیع یک واکسن، زمانی ده‌ســـاله نیاز داشت اما شیوع ســـریع این ویروس پروتکل‌های تأیید واکسن را دگرگون کرد و به کمترین میزان رساند، به‌طوری که به یک‌ســـال و صدور مجوزهای اضطراری کاهش یافت.

اکنون و از میان همه کشورهای جهان، واکسن‌های «فایزر-بـــی‌وان‌تـــک»، «مدرنا»، «آســـترازنکا/آکسفورد»، «اســـپوتنیک-وی» و «آسترازنکا» و «ســـینوفارم» به مرحله تأییـــد و تزریق جهانی رسیده‌اند و ده‌ها واکسن دیگر از جمله چند واکسن ایرانی نیز مراحل تست بالینی و دریافت مجوزها و تأییدیه‌های خود را می‌گذرانند.

وزارت بهداشـــت ایـــران امـــا تصمیـــم گرفت تا به نتیجه رسیدن واکسن‌های وطنی منتظر نماند و با قرارداد تأمین ۲میلیون دوز واکسن اسپوتنیک-وی، نخستین محموله واکســـن را ۱۶ بهمن وارد کشور کند و نخستین مرحله واکسیناسیون کرونا از روز سه‌شنبه بیست‌ویکم همان ماه با تزریق به کادر درمان اجرایی شد.

وعده ورود آسترازنکا به ایران

با واردشدن دیگر واکسن‌ها به چرخه تأیید جهانی، اما و اگرها برای ورود انواع دیگر ادامه یافت. یکی از انواع واکسن‌های موردنظر که مدتی پیش سعید نمکی، وزیر بهداشت، و پس از آن کیانوش جهانپور، سخنگوی ســـازمان غذا و داروی وزارت بهداشت، خبر ورود ۴.۲ میلیون دوز از آن را اعلام کرده‌بودند، واکسن کرونای آســـترازنکا بود. سخنگوی ستاد ملی مقابله با کرونا نیـــز از ورود حدود یک‌میلیون دوز واکسن آســـترازنکا بین روزهای ۲۸ اسفند تا ۸فروردین خبر داده‌بود.

آسترازنکا یک شرکت انگلیسی-سوئدی است که روی درمان بیماری‌های ســـرطان، قلب و عروق، کلیـــه، تنفس و ایمونولـــوژی تمرکـــز دارد. دفتر مرکزی آن در کمبریج انگلیس است و در بیش از صد کشور جهان شـــعبه دارد. این واکسن از نوعی ویروس دست‌کاری‌شـــده ساخته شـــده است که بدن انســـان را وادار به تولید پادتن می‌کند و بنابر نتایج آزمایش‌ها اثربخشی آن بین ۶۵ تا ۹۰ درصد اعلام شده‌اســـت. این واکسن مدتی پیش در سبد کوواکس (اتحادیه جهانی تأمین واکسن) قرار گرفته است و به کشـــورهایی که در صف قرار گرفته‌اند، تحویل داده خواهدشد.

تزریق این واکســـن در برخی کشورها در حال انجام بود که خبرهایی از بروز عوارض آن گزارش شـــد. در ایتالیا اعلام شـــد یک مرد پنجاه‌ساله پس از زدن واکسن آسترازنکا دچار لخته خونی شده و درگذشته است. دانمارک، نروژ و ایسلند نیز گزارش‌هایی از لخته‌شـــدن خون در برخی از دریافت‌کنندگان، را گـــزارش کرده و تزریق واکســـن را تعلیق کردند. همچنین اتریش نیز چندمورد آمبولی ریه را گزارش داده‌بود. انتشار چنین خبرهایی امیدواری‌ها درباره تزریق این واکســـن را کم‌رنگ می‌کرد تا اینکه ســـازمان نظارت بر محصولات دارویـــی اتحادیه اروپا در بیانیه‌ای اعلام کرده است: «در حال حاضر هیچ نشانه‌ای مشاهده نشده است از اینکه این عوارض (که در فهرست عوارض جانبی واکسن هم ذکر نشده) در اثر زدن واکسن ایجاد شده‌باشد.» در این بیانیه ذکر شده‌بود که آمار بروز مشکل لخته خون در افراد واکسینه‌شده بیش از میانگین کل جمعیت نیست.

در بخش دیگری از بیانیه آمده‌اســـت: «فواید این واکسن همچنان بر خطرات آن می‌چربد و هم‌زمان با ادامه تحقیقات درباره موارد بروز مشکل ترومبوز (ظاهر شـــدن لخته خون در عروق سالم) می‌توان به تزریق واکســـن ادامه داد.» متخصصان با وجود میلیون‌ها دوز تزریق این واکســـن در بریتانیا این میزان از عوارض را غیرعادی ندانسته و اثربخشی واکسن را رد نکرده‌اند.

مزیت‌های واکسن آسترازنکا

واکســـن آســـترازنکا مزیت‌های دیگری همچون قیمت کمتر و شیوه نگهداری آسان‌تری نسبت به دیگر واکسن‌ها دارد. آسترازنکا با داروسازی سرم کشور هند قرارداد بســـته و قرار است یک‌میلیارد واکسن برای کشورهای کم‌درآمد و متوسط درآمد که به‌احتمال زیاد شامل ایران هم می‌شود، تولید کند. همچنین هر دوز از این واکسن حدود ۵دلار قیمت دارد و به‌راحتی می‌توان در دمای یخچال و برای چندماه از آن نگهداری کرد، درحالی که قیمت واکسن‌های آمریکایی بین ۲۵ تا ۳۷دلار اعلام شده اســـت و به‌عنوان نمونه واکسن فایزر باید در دمای منفی ۷۰ درجه نگهداری شود.

زمانی طولانی تا بازگشت به زندگی پیش از کرونا

با وجود همه حرف و حدیث‌ها درباره نوع واکسن یا زمان تزریق آن، حقیقت علمی این است که هیچ واکسنی صددرصد مصونیت نخواهد داشت. یکی از مؤثرترین واکسن‌هایی که چنددهه از تولید و تزریق آن می‌گذرد، واکسن سرخک است اما آن هم بین ۹۵ تا ۹۸ درصد ایمنی دارد.

سازمان بهداشت جهانی تخمین زده است که برای قطع زنجیره انتقال ویروس کرونا و ایمنی جمعی ۶۵ تا ۷۰ درصد مردم دنیا باید واکسینه شوند و تا چنین روزی راه درازی در پیش است. علاوه بر این به‌طور کامل مشخص نیست آیا کارایی واکسن‌هایی که امروز تزریق می‌شوند، با گذشت زمان کاهش پیدا می‌کند یا خیر. اما امیدواری‌ها به کاهش مرگ‌ومیر و عادی‌شـــدن این بیماری با تزریق هرچه بیشتر واکسن‌ها قوت می‌گیرد.

مهم‌ترین واکسن‌های کرونا در جهان

نام واکسن	مرحله	نحوه تزریق	کشور سازنده
فایزر	تزریق انسانی	همه افراد	آمریکا-انگلیس
مدرنا	وارد بازار شده است	روی افراد بیش از ۶۰سال آزمایش شده	آمریکا
آسترازنکا	به‌علت عوارض مدتی متوقف شد اما بعد ثابت شد عوارض با واکسن مرتبط نیست	درحال تزریق	انگلیس و سوئد
سینوفارم	تزریق انسانی	در چند کشور تزریق شده است	چین
سینوواک	تزریق انسانی	ارسال به اندونزی و ترکیه	چین
گامالیا	در فاز سوم (مطالعات بالینی) است	تزریق عمومی ندارد	روسیه
جانسون & جانسون	درحال کارآزمایی	در ۱۲ تا ۱۶ سال هم تست شده است	همکاری آمریکا، آلمان و چین
اسپوتنیک	تزریق انسانی	در چند کشور تزریق شده است	روسیه

شهرآرا
روزنامه شهروند
۴شنبه
۲۷ اسفند ۱۳۹۹
۰۳ شعبان ۱۴۴۲
شماره ۳۳۴۸
۰۴
SHAHRARANEWS.IR
جامعه

دادِ آب در «منزل آباد»

مردم این روستا در ۵ کیلومتری مشهد، از کم‌آبی و بی‌آبی گله‌دارند اما مسئولان می‌گویند هیچ مشکلی نیست

الهام مهدیزاده
e.mahdizadeh@shahraranews.ir

تصویر مربوط به تابستان گذشته روستای منزل آباد است

عکس: مصطفی عباسی|شهرآرا

گزارش روز

مردم می‌گویند: «آب نیســـت. اگر هم هست کم اســـت.» این سرجمع گلایه‌هایی اســـت کـــه ســـاکنان روســـتای منزل‌آباد (روســـتایی در پنج‌کیلومتری مشـــهد) مطرح می‌کنند. مشـــکلی که به این چند روز و گفته‌های اخیر ساکنان این روستا محدود نمی‌شـــود. چندماه قبل نیز شـــهرآرا موضوع آب منزل‌آباد را در قالب گزارشی با عنوان «آب‌فروشی مثل آب‌خوردن» بررسی کرد.

گلایه اصلی مردم دوباره همان کمبود آب، قطع گاه‌وبیگاه آن و دردسرهایی است که به‌دلیل این مشـــکل برای مردم ایجاد می‌شود. یکی از ساکنان روســـتای منزل‌آباد می‌گوید مشکلات آب این روستا از زمان حضورشان در این روســـتا تا امروز وجود داشته است؛ «سه‌سالی می‌شود در خیابان صاحب‌الزمان روستای منزل‌آباد ساکن شده‌ایم. این خیابان از جمله خیابان‌های جدید روستاست و از نظر ویژگی‌های ساخت‌وساز، منازل این قسمت چندطبقه و شبیه شهر است.» او ادامه می‌دهد: از همان روز اولی که اینجا آمدیم، ســـاختمان‌های اینجا مشکل آب داشت و آب از طبقه اول بالاتر نمی‌آمد. چندباری به دهیاری رفتیم و مشکل را گفتیم. قول دادند که حل می‌شود اما تا الان مشکل حل نشده است و هر چند وقت، داستان قطع آب تکرار می‌شود.

این ساکن روستا معتقد است که اوضاع آب روستا قسمتی که هنوز بافت روستایی دارد، حادتر است و حتی در پاییز و زمستان که مصرف آب خیلی کمتر از تابستان است، مشکل کم‌آبی پابرجاست.

وقتی شاه‌لوله‌های باغ‌ها آب را می‌بلعند

یکی دیگر از ساکنان روستای منزل‌آباد مشکل کم‌آبی این روســـتا را به وصل‌بـــودن تعدادی شـــاه‌لوله از باغ‌های روســـتا به لوله اصلی آب مرتبط می‌داند. هرچنـــد برای حرفش مدرک و دلیلی ندارد، به حرف‌هایـــی که نقل محافل خودمانی ساکنان روستاست، استناد می‌کند. او می‌گوید: مردم روســـتا می‌گویند بعضی از باغ‌داران به‌دلیل ارتباطاتشان توانسته‌اند این لوله‌ها را به لوله اصلی آب روســـتا وصل کنند. معلوم اســـت با این شـــرایط آب به بقیه مردم نمی‌رسد. او به اختیارات دهیاری در حوزه آب روستا نیز اشاره می‌کند. به اذعان او توزیع آب در روستای منزل‌آباد از جمله اختیارات دهیاری است و همین مســـئله می‌تواند در قطعی آب روستا دخیل باشد.

زمزمه اختلاف

یکی دیگر از ساکنان روســـتا نیز با فرستادن پیامی بـــه تحریریـــه روزنامـــه، موضوع آب روستای منزل‌آباد و مشـــکلات آن را به یک اختلاف میان مسئولان گره می‌زند.

متن پیام ارســـالی این ساکن روســـتا از این قرار است: «روســـتای منزل‌آباد دو چاه آب دارد. امـــا باوجود دو حلقه چاه آب شـــرب با خروجی بالا، آب روســـتا هر چندوقت قطع است. هربار که پیگیری کردیم، گفتند درست می‌شود اما نشد که نشد. مشکل آب روستای منزل‌آباد یک اختلاف میان مسئولان است. مردم می‌گویند که اختلاف حساب دهیاری با شرکت آب‌وفاضلاب باعث شده که آب روستا را چندین مرتبه قطع کنند. حـــالا دود این اختلاف باید به چشم مردم برود. ما چه گناهی کرده‌ایم! الان نزدیک آخر ســـال است. کرونا هم که هنوز نرفته و مرتب باید شست‌وشـــو انجام داد. در این اوضـــاع قطع کردن آب هم شـــده دردســـر جدید. مردم چرا باید تاوان اختلاف حســـاب‌های دهیاری و شرکت آب را بدهند؟»

داستان دنباله‌دار یا کم‌آبی؟

تیرماه امســـال بود که بـــا پیامک‌های متعدد ساکنان منزل‌آباد، موضوع آب این ابرروستای چسبیده به مشهد بررسی شد. در آن گزارش، ساکنان روســـتا مشـــکل آب و کمبود آن را به فروختن آب روســـتا به باغ‌ها مرتبط دانستند. حضور روزانه تعدادی تانکر برای کشـــیدن آب قنات منزل‌آباد، نکته دیگری بود که ســـاکنان روستای منزل‌آباد به آن اشـــاره کردند. در آن گزارش، رانندگان تانکر دلایل خاص خودشان را بیان کردنـــد. عده‌ای معتقـــد بودند که آب روان‌شـــده قنات به زمین‌های بی‌حاصل دور و اطراف می‌رود و با کشـــیدن این آب می‌توان حداقل از هدررفتن آن جلوگیری کرد.

مشکلی نیست

امیر نقیبی دهیار روســـتای منزل‌آباد است. او برخلاف گفته‌های مـــردم درباره وضعیت آب، می‌گوید که مشکلی درزمینه تأمین آب روستا وجود ندارند.

نقیبی مشـــکلات کم‌آبی و قطعی آب روستا را نیز یک اتفاق می‌داند که به گفته او با پیگیری صورت‌گرفته برطرف شده است.

عباس اســـحاقیان مدیر آب‌وفاضلاب منطقه۵ شـــرکت آبفای مشـــهد و مســـئول امور آب روستاهای پیرامون مشهد و شهرهای گلبهار و بینالود است. او تمام حرف‌وحدیث‌های مربوط به آب منزل‌آباد، از فروختـــن آب تا اختیارات دهیاری و چالـــش توزیع، را با آماری شـــروع می‌کند تا به اصل موضوع، آب منزل‌آباد، برسد. اما آن‌طور کـــه مدیر آب‌وفاضـــلاب منطقه۵ شـــرکت آبفای مشـــهد آمار می‌دهد، در حال حاضر شرکت آب‌وفاضلاب مشهد ۲۲۲ روستا را تحت پوشـــش دارد. به گفته او از این تعداد روســـتا، هنوز در برخی روســـتاها، توزیع آب در اختیار دهیاری‌هاست.

اداره امور آب ۸۰ روستا در اختیار دهیاران

اســـحاقیان در ادامـــه، از روســـتای منزل‌آباد به‌عنوان یکی از روســـتاهایی که توزیع آب آن توسط دهیاری صورت می‌گیرد، یاد می‌کند. آن‌طور که مدیر آب‌وفاضلاب منطقه۵ شرکت آبفای مشهد اشاره می‌کند، هنوز اداره امور آب ۸۰ روستا در حوالی مشـــهد توسط دهیاری‌ها انجام می‌گیرد.

اسحاقیان بر ضرورت پیوســـتن این روستا به شبکه آب‌وفاضلاب مشـــهد نیز تأکید می‌کند و از مکاتباتـــی در این زمینه بـــا دهیاری‌های این روســـتا، برای تحویل امور آب به شـــبکه آب‌وفاضلاب مشهد خبر می‌دهد.

تا اوایل سال آینده آب همه روستاها را تحویل می‌گیریم

مدیر آب‌وفاضلاب منطقه۵ شرکت آبفای مشهد می‌گوید: باتوجه به مکاتباتی که با این ۸۰ روستا داشته‌ایم، تعدادی از این روستاها مدارک خود را به منظور تحویل آب روستا و قرار گرفتن در مجموعه شـــبکه آب‌وفاضلاب مشهد تحویل داده‌اند. یکی از روستاهایی که دهیاری آن برای تحویل آب همراهی کرد، روســـتای منزل‌آباد اســـت. باتوجه به همراهی مناسب دهیاری‌ها پیش‌بینی می‌کنیم که تا اوایل سال آینده، آب این روستاها را به مجموعه شبکه آب‌وفاضلاب مشهد اضافه کنیم.

نکته‌ای که این مقام مسئول درباره قطع شدن آب روســـتای منزل‌آبـــاد اشـــاره می‌کند، به ساختارهای شبکه و فرسودگی آن ارتباط دارد. او معتقد است از آنجاکه اداره آب این روستاها سال‌ها توسط دهیاری‌ها صورت گرفته است، بخشی از شبکه‌های آب اشکالاتی دارد که باید اصلاح شود. علاوه‌بر آن قسمتی از شبکه آب این روستاها نیز دچار فرســـودگی است یا به‌اندازه نیاز آن روستا لحاظ نشده است.

اسحاقیان ادامه می‌دهد: این موارد سبب شده است که در برخی از این روستاها مردم گاهی با قطع‌شدن آب روبه‌رو شوند. البته این قطع‌شدن آب به‌دلیل مشکلات شبکه، اجتناب‌ناپذیر است؛ حتی در مشهد نیز که آب آن سال‌ها در اختیار شرکت آب‌وفاضلاب است، ممکن است به‌دلیل فرسودگی شبکه، قطع‌شدن آب رخ دهد.

آب منزل‌آباد مشکل ندارد

مدیر آب‌وفاضلاب منطقه۵ شرکت آبفای مشهد در ادامه با صراحت بیشتری درباره شرایط آب در منزل‌آباد می‌گویـــد: باتوجه به اقداماتی که در سال‌های اخیر انجام شـــده است و حفر دو حلقه چاه در روستای منزل‌آباد، این روستا به لحاظ تأمین آب ساکنانش مشکلی ندارد. اگر در مواردی مردم با قطعی آب مواجه شـــدند، با تلفن اتفاقات آب (شماره ۱۲۲) تماس بگیرند. قول می‌دهیم که همکاران ما تلاششان را انجام دهند تـــا در کوتاه‌ترین زمان ممکن، مشـــکل مقطعی قطـــع آب را برطرف کننـــد؛ بنابراین قطعی مســـتمر آب در روســـتای منزل‌آباد را تأیید نمی‌کنیم.

شناسایی ۲۵۰۰ انشعاب غیرمجاز روستایی

اســـحاقیان دربـــاره لوله‌های متصل‌شـــده از باغ‌ها، به لوله اصلـــی آب نیز می‌گوید: ما مجاز نیســـتیم که آب به خارج از حریم روســـتاها بدهیم. بنابراین شـــرکت آبفای مشهد به هیچ عنوان آب به باغ‌ویلاهایی که در خارج از حریم ساخته شده‌است، نمی‌دهد. مدیر آب‌وفاضلاب منطقه۵ شـــرکت آبفای مشـــهد به اقدامات افراد سودجو برای رساندن آب به باغ‌ویلاها نیز اشـــاره می‌کند. او می‌گوید: متأســـفانه انشعاب غیرمجاز در همه‌جا هست. البته این انشعابات غیرمجاز در روستاها بیشتر است و افراد شبانه لوله‌هایی را وصل می‌کنند. مدیر آب‌وفاضلاب منطقه۵ شـــرکت آبفای مشهد با ارائه آماری می‌گوید: از ابتدای سال جاری تاکنـــون ۲۵۰۰ مورد انشـــعاب غیرمجاز در روستاهایی اطراف شناسایی شده است.

آب‌فروشی در منزل‌آباد نداریم

آخرین پرســـش درباره آب‌فروشـــی قنات به برخی از باغ‌هاســـت. اســـحاقیان چنین پاسخ می‌دهد: قنات نداریم و اگر هســـت مربوط به بخش خصوصی اســـت؛ بنابراین در منزل‌آباد آب‌فروشی نداریم.

مدیر آب‌وفاضلاب منطقه۵ شرکت آبفای مشهد: شرکت آبفای مشهد به هیچ عنوان آب به باغ‌ویلاهایی که درخارج از حریم ساخته شده است، نمی‌دهد. متأسفانه انشعاب غیرمجاز در همه‌جا هست. البته این انشعابات غیرمجاز در روستاها بیشتر است و افراد شبانه لوله‌هایی را وصل می‌کنند. از ابتدای سال جاری تاکنون ۲۵۰۰ مورد انشعاب غیرمجاز در روستاهایی اطراف شناسایی شده است

برنامه‌ی اختیاری آموزش و پرورش برای اوقات فراغت دانش‌آموزان در نوروز امسال

«عید، هنر و داستان» به جای تکلیف نوروزی

تکتم جاوید

«امســـال تکلیف نوروزی نداریم.» همین. این جمله کوتاه امـــا گویای آخریـــن صحبت‌های حاجی‌میرزایی، وزیـــر آموزش‌وپرورش، تکلیف دانش‌آموزان و معلمان را در ایام نوروز تعیین کرد. ازجملهٔ‌وی که گفته بود نه تکلیف نوروزی داریم، نه آموزش مجازی، معلوم است که دانش‌آموزان مانند نوروز چندسال اخیر به حال خود رها خواهند شد. اما مسئله مهم نوشتن مشق شب نیست، مسئله والدین این است در نوروزی که هشدارها درباره درخانه‌ماندن، مهمانی‌نرفتن و سفرنکردن در آن ادامه دارد، کودکان و نوجوانانی را که یک ســـال است در خانه‌اند، چگونه سرگرم و مشغول کنیم؟

بهانه‌تراشی یا توجیه تعطیلی؟

می‌گویند سال‌های گذشته در شش ماه ابتدایی ســـال تحصیلی بارها به‌دلیل آلودگی هوا یا برف و سرما تعطیل می‌شد اما امسال دانش‌آموزان از آموزش مداوم خســـته‌اند و بهتر است دو هفته را تعطیل باشند. استدلال برخی خانواده‌ها همچون مادر علی و الهام این است: امسال اصلا بچه‌ها درس نخواندند. پسرش سال یازدهم است و دخترش سال ششم ابتدایی و به گفته او به‌جز چندساعتی که خواب‌آلود و خسته پای لپ‌تاپ می‌نشستند، بقیه اوقات روز به بیکاری یا نشستن پای تلویزیون گذشته‌اســـت. نصیری ادامه می‌دهد: نمی‌دانم مدارس غیردولتی یا نمونه چقدر تکلیف و فعالیت فوق‌برنامه داشتند اما مدارس دولتی بچه‌های من با کمترین عملکرد و فقط محدود به کتاب بودند. به‌این‌ترتیب نمی‌توان گفت خسته شده‌اند و حالا نیاز به استراحت دارند.

عاطفه مادر یک پسر هفت‌ساله است که امسال را با مشکلات آموزش فرزندش درگیر بوده است و از تعطیلی دوهفته‌ای گلایه می‌کند و می‌گوید: پســـر من به لطف کلاس‌های آنلاین و شـــبکه شاد، کار با تلفن همراه و شـــبکه‌های مجازی و اینترنت را آموخت و حالا اگر کلاسی هم نباشد، باز تلفـــن را روی زمین نمی‌گـــذارد! در ایام عید ســـرگرمی‌اش بازی‌های رایانه‌ای است و من هم توان محدودکردنش را ندارم؛ چون راه دیگری برای سرگرم‌کردنش نمی‌شناسم.

با والدین دیگری هم صحبت کردیم اما آن‌ها هم از وضعیت تحصیل بچه‌ها در این چندماه گلایه داشتند. حرف همه هم این بود که اگرچه تجربه درس‌خواندن با تلفن همراه و رایانه، مفید و مؤثر نبود، دست‌کم ساعتی را برای گوش‌دادن به درس یا نوشتن گاه‌وبیگاه تکلیف سپری می‌کردند اما حالا دو هفته بدون هیچ آموزشـــی، به‌طور کامل بیکار خواهند شد.

مســـئولان نظـــام آموزش‌وپـــرورش و موافقان تعطیلی نوروز ادعا می‌کننـــد کلاس‌های درس برخلاف ســـال‌های قبل از ۱۵ شهریور آغاز شده است و نسبت به سنوات گذشته، مدت بیشتری طول کشیده و بدون وقفه حتی بلافاصله پس از امتحانات ادامه داشـــته؛ پس ضروری است که مدت کوتاهی بدون درس و نگرانی آموزش بگذرد. البته نباید این نکته را ناگفته رها کرد که برخی مدارس به‌ویـــژه مدارس خاص و تیزهوشـــان با افراط در ســـاعات آموزش مجازی و فعالیت‌های فوق‌برنامه، توان دانش‌آمـــوزان را تقلیل داده‌اند، به‌طوری که دانش‌آموزان به استراحت چندروزه نیاز دارند. اما نکته اینجاست که کیفیت یکسانی میان آموزش‌ها در مقاطع و مدارس حتی یک شهر و یک اســـتان مختلف وجود ندارد. همان‌طور که تعطیلی برای عده‌ای به معنی استراحت و آرامش است، برای عده‌ای دیگر، نشـــانه ادامه بیکاری و بی‌برنامگی است.

«عید، هنر و داستان» به‌جای تکلیف درسی

پیشـــنهاد وزارت آموزش و پـــرورش بـــرای دانش‌آموزان مقطع ابتدایی علاقه‌مند به فعالیت فوق‌برنامـــه در ایام نوروز، مشـــارکت در طرحی به نام «عید، هنر و داســـتان» است. موضوعات پیش‌بینی‌شـــده در این طرح شـــامل «دنیای بدون کرونا و دنیای با کرونا (مراقبت‌های فردی و اجتماعی جهت پیشـــگیری از انتقال ویروس کرونا)»، «دوســـت دارم به مدرســـه برگردم» و «مدرسه برای همه کودکان» است.

بر این اســـاس دانش‌آموزان می‌تواننـــد در ایام نوروز، برحســـب علایق خود، یکی از محورهای فعالیت‌های هنری شامل عکاسی، نقاشی، فیلم کوتاه و فعالیت‌های ادبی شـــامل داستان‌خوانی، داستان‌نویسی و داســـتان‌گویی را انتخاب کرده و با راهنمایی معلم، آثار خـــود را در قالب عکس یا مجموعه‌ای از عکس‌ها، نقاشـــی یا طراحی و فیلم‌های کوتاه داستانی یا مستند ارائه کنند.

در بخش داســـتان‌خوانی، دانش‌آموز می‌تواند با انتخاب خود یا با کمک خانواده و معلم، یک کتاب داستان را بخواند و خلاصه آن را با استفاده از فایل صوتی (پادکســـت‌های ادبی)، فیلم، پاورپوینت، خلاصه‌نویســـی و... برای معلم و هم‌کلاسی‌های خود در گروه‌های کلاسی شبکه شاد ارائه کند. در بخش داستان‌نویسی هم هر دانش‌آموز می‌تواند با توجه‌به علاقه خود، موضوع دلخواهی را به شکل داستان یا گزارش بنویسد یا بازآفرینی کند.

طرح داریم اما اختیاری

ابوالحســـن حقیقی، معـــاون آمـــوزش ابتدایی آموزش‌وپرورش اســـتان، در گفت‌وگو با شهرآرا خبر تعطیلی تدریس‌ها را تأیید می‌کند و می‌افزاید: در ایام نوروز برنامه‌های درسی در مقطع ابتدایی به‌طور کامـــل تعطیل اســـت. فعالیت‌های فوق برنامه اما مثل ســـنوات گذشـــته ادامه دارد. وی اضافه می‌کند: چنانچه دانش‌آموزان تمایل داشته باشـــند، می‌توانند در طرح عید، هنر و داستان شرکت کنند. چون دانش‌آموزان ابتدایی درصورت تعطیلی طولانی‌مدت بیشتر دچار افت تحصیلی و فراموشـــی حروف، اعداد و ارقام می‌شوند، این فعالیت مناســـب خواهد بود و مهارت خواندن، نوشتن و گوش‌دادن آنان را تقویت می‌کند.

آشفته‌بازاری از نوع آموزش

اســـفند ســـال ۹۸ که کرونا ناگهان بر زندگی‌ها ســـایه افکند، مدارس، یکی از اولیـــن قربانیان آن بودند. خیلی زود بچه‌ها را در خانه نشـــاند و امیدواری درباره اتمام همه‌گیری و بازگشـــایی مدارس در مهرماه ســـال ۹۹ را نقش برآب کرد. آموزش و پرورش که هیچ آمادگـــی قبلی برای آمـــوزش از راه دور نداشـــت، ابتدا بـــه آموزش تلویزیونی روی آورد که البتـــه خیلی محدود و ضعیف بود. سپس به فکر ایجاد شبکه اجتماعی مخصوص دانش‌آموزان با نام اختصاری «شاد» افتاد که با هـــزاران عیب و ایراد راه‌اندازی شـــد و در حال فعالیت اســـت؛ در مناطقی هم که نه اینترنت بـــود و نه تلویزیون، توزیع بســـته‌های درســـی و آموزش حضوری را ادامه داد. این تمام تلاش‌هایی بود که در یک ســـال گذشته انجام گرفت و هنوز تعداد زیادی از دانش‌آموزان بدون تلفن همراه هوشمند یا تبلت روزگار می‌گذرانند و عده‌ای نیز ترک تحصیل کرده‌اند. با این احوال و باوجود عقب‌ماندن درسی این همه محصل چطور می‌توان از تعطیلی دوهفته‌ای نوروز سخن گفت!